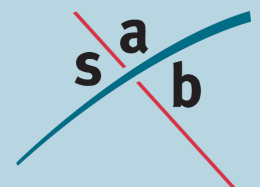

Flora- en faunaonderzoek

Dribergsestraatweg 63 Doorn

Van Wijnen

Datum: 7 juli 2015
Projectnummer: 130166

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	5
2.1	Flora- en faunawet	5
2.2	Boswet	8
2.3	Ecologische Hoofdstructuur	8
3	Ecologie van soorten	11
3.1	Vleermuizen	11
3.2	Boommarter	12
3.3	Eekhoorn	12
3.4	Hazelworm	12
4	Nader onderzoek beschermde soorten	13
4.1	Onderzoeksmethodiek	13
4.2	Resultaten	14
4.3	Eekhoorn en boommarter	17
4.4	Reptielen	18
4.5	Overige strikt beschermde soorten	18
5	Boswet	19
6	Nee, tenzij-onderzoek Ecologische Hoofdstructuur	20
6.1	Ligging plangebied ten opzichte van EHS	20
6.2	Effectbeoordeling	21
7	Conclusie en advies	37
7.1	Nader onderzoek beschermde soorten	37
7.2	Boswet	39
7.3	Nee, tenzij-onderzoek Ecologische Hoofdstructuur	39
	Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur	3

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Doorn (gemeente Utrechtse Heuvelrug, provincie Utrecht) aan de Driebergsestraatweg 63 is men voornemens een voormalig seniorenwoningen te slopen en een villa te renoveren. Na de sloop van de bebouwing worden nieuwe woningen gerealiseerd. Hiervoor wordt een bestemmingsplan opgesteld. Eén van de haalbaarheidsstudies bij een dergelijk plan is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

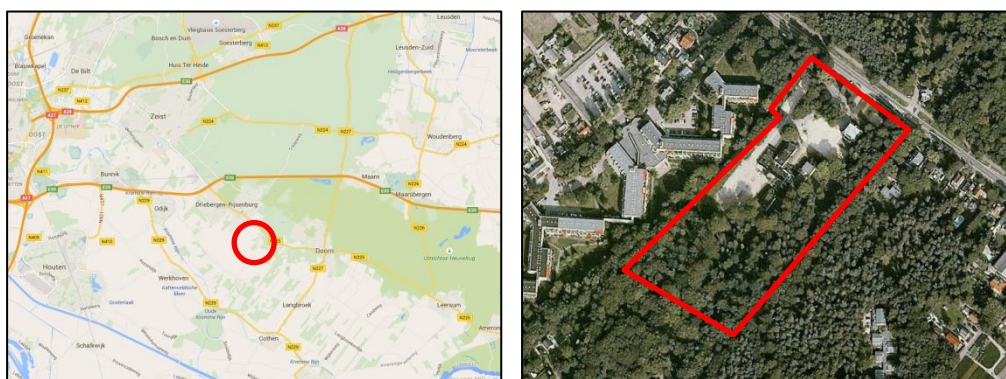
Op 30 juli 2013 is hiervoor een quick scan flora en fauna uitgevoerd door SAB. Uit dit onderzoek blijkt dat nader onderzoek naar vleermuizen, eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en boommarter (*Martes martes*) noodzakelijk is. In aanvulling op deze quick scan flora en fauna is ook nader onderzoek naar reptielen en in het bijzonder de hazelworm (*Anguis fragilis*) verricht.

Hoewel de beoogde ontwikkelingen niet zijn gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur kunnen deze mogelijk wel een effect hebben op de direct naastgelegen EHS. In deze rapportage is daarom ook een Nee, tenzij-onderzoek voor de EHS opgenomen.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

In de huidige situatie wordt het plangebied omgeven door bospercelen en groene stroken met divers opgaand groen. Het gebied is toegankelijk vanaf de Driebergsestraatweg en via de wandelpaden over het bosperceel. Binnen het plangebied staan verschillende opstallen waaronder het voormalige seniorencomplex, een kleine schuur en een landhuis. Het voormalige seniorencomplex is in de huidige situatie in gebruik als basisschoolgebouw. In onderstaande afbeeldingen is de ligging van het plangebied weergegeven.

Links een topografische kaart met de globale ligging van het plangebied rood omcirkeld. Rechts een meer ingezoomde luchtfoto met het plangebied rood omkaderd (Bron: Google Maps en Google Earth).

1.2.2 Toekomstige situatie

In onderstaande afbeelding is de toekomstige situatie geïllustreerd. De reeds aanwezige villa zal worden gerestaureerd. In totaal zullen nieuwe woningen gerealiseerd worden. Voor een deel van deze realisatie is de kap van bomen noodzakelijk.

Plantekening van de nieuwe situatie met de huidige villa(A).

2 Wettelijk kader

In onderhavig geval dient getoetst te worden aan de Flora- en faunawet, Boswet en de provinciale regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), alvorens de geplande werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van inheemse planten en dieren. Het is een complexe kaderwet waarbinnen verschillende Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) en Ministeriële Regelingen van toepassing zijn. De Europese verplichtingen vanuit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in deze wet geïmplementeerd. Bos wordt beschermd vanuit de Boswet en mag derhalve niet zomaar worden gekapt.

De EHS is een netwerk van grote en kleine gebieden waarin de natuur in principe voorrang heeft. Op deze manier wordt de natuur beter met elkaar verbonden, zodat dieren en planten zich gemakkelijker kunnen verplaatsen. Het streven is dat in 2021 de EHS zal zijn afgerond en uit ongeveer 750.00 hectare bestaat. Sinds 2012 is de regelgeving omtrent de EHS opgenomen in de omgevingsverordeningen en -visies van de provincies. Dit is vastgesteld in het Onderhandelingsakkoord Decentralisatie Natuur uit 2011.

2.1 Flora- en faunawet

2.1.1 *Zorgplicht*

De Flora- en faunawet bevat een algemene zorgplicht (artikel 2) die geldt voor alle natuur in Nederland en waaraan iedereen zich moet houden. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende planten, dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.1.2 *Verbodsbepalingen*

Naast de zorgplicht zijn een aantal planten- en diersoorten aanvullend beschermd. Er zijn een aantal verbodsbepalingen opgesteld, om ervoor te zorgen dat deze planten- en diersoorten zo veel mogelijk met rust gelaten worden. De meest relevante verbodsbepalingen worden hieronder benoemd:

- Artikel 8: het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

- Artikel 11: het is verboden nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.1.3 Beschermingsregime 1

De aanvullend beschermde planten- en diersoorten worden opgedeeld in zogenaamde beschermingsregimes. Onder beschermingsregime 1 vallen soorten die wel aanvullend zijn beschermd, maar die niet zeldzaam zijn in Nederland. De gunstige staat van instandhouding zal niet zomaar in het geding komen voor deze soorten. In 2005 is daarom door een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) vastgesteld dat voor deze soorten een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt bij ruimtelijke ingrepen. Concreet betekent dit dat als soorten van beschermingsregime 1 aanwezig zijn in een plangebied waar gebouwd of gesloopt gaat worden hier verder geen verregaande maatregelen voor hoeven te worden getroffen om verstoring, vernieling van rustplaatsen, verwonding en zelfs doden te voorkomen. Uiterst belangrijk is dat de zorgplicht wel blijft gelden. Verstoren, vernielen van rustplaatsen, verwonden en doden dient derhalve tot een minimum te worden beperkt.

2.1.4 Beschermingsregime 2

Planten- en diersoorten die onder beschermingsregime 2 vallen zijn alle inheemse vogelsoorten en planten- en diersoorten die (in Nederland of Europa) betrekkelijk zeldzaam zijn. Bij deze soorten mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag dus niet het gevaar lopen uit te sterven. Voor ruimtelijke ontwikkelingen zoals bouw- en sloopwerkzaamheden is een gedragscode opgesteld. Als aan alle eisen van deze gedragscode wordt voldaan, kan ervan worden uitgegaan dat geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten en dat van overtreding van de Flora- en faunawet geen sprake is.

Voor activiteiten die niet zijn opgenomen in een gedragscode moet bekeken worden of mitigerende maatregelen mogelijk zijn. Als dit niet het geval is, dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. In dat geval wordt getoetst aan het criterium dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding mag komen.

2.1.5 Beschermingsregime 3

Planten- en diersoorten die onder beschermingsregime 3 vallen zijn in Nederland of Europa zeer zeldzaam. Desalniettemin kunnen deze soorten lokaal veel voorkomen. Voor bouw- en sloopactiviteiten is voor deze soorten geen vrijstelling te verkrijgen, door bijvoorbeeld volgens een goedgekeurde gedragscode te werken. Wel is het mogelijk mitigerende maatregelen te treffen, om een ontheffingsaanvraag of overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

De eisen voor een ontheffingsaanvraag bij dit beschermingsregime zijn aanzienlijk strenger dan bij soorten van beschermingsregime 2. Een ontheffing voor deze soorten wordt door de Minister van Economische Zaken getoetst aan drie criteria:

- 1 Is er sprake van een in of bij de wet genoemd belang?
- 2 Is er een alternatief dat minder schade toebrengt?
- 3 Doet de overtreding afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

Een aanzienlijk aantal dier- en plantensoorten (bijvoorbeeld alle inheemse soorten vleermuizen, een klein aantal amfibieën, reptielen en dagvlinders) vallen binnen beschermingsregime 3 nog onder een speciale regeling. De betreffende soorten zijn namelijk opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn. Een ontheffing moet in dat geval aan één van de wettelijke belangen van de EU Habitatrichtlijn voldoen als in Artikel 16, lid 1:

- de bescherming van flora en fauna;
- de veiligheid van het luchtverkeer;
- de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Als echter enkel sprake is van overtreding van artikel 11 en in de uiteindelijke situatie de functionaliteit van de verblijfplaats blijft gegarandeerd, gelden de nationale belangen in plaats van de Europese belangen.

2.1.6 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn net als alle vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Globaal loopt het broedseizoen van half april tot half augustus.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn zelfs jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin 5 categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Er is naast de bovenstaande vier categorieën ook nog een vijfde categorie. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2 Boswet

De Boswet heeft betrekking op bos, maar ook op andere houtopstanden zoals houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. Men heeft met de Boswet te maken als:

- de houtopstand buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ ligt;
- de vegetatie groter is dan 1.000 m², of als het gaat om bomen in een rijbeplanting van 20 bomen of meer;
- Geen onderdeel zijn van een tuin of erf.

In dat geval dient minimaal één maand van tevoren een kapmelding te worden ingediend als houtopstanden gekapt of gerooid worden, of als bomen en struiken door andere oorzaken sterven of ernstig beschadigd raken. Voor de gekapte bomen geldt een herplantingsplicht. Binnen drie jaar na de kap dienen bomen te zijn terug geplant.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur is een robuust netwerk gevormd door bestaande natuurgebieden, nieuwe nog te realiseren natuurgebieden en verbindingzones tussen de natuurgebieden. Enkele beheersgebieden maken ook onderdeel uit van de EHS. Dit zijn landbouwgebieden waar agrarisch natuurbeheer wordt ingezet om een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit, én aan het functioneren van de EHS.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft twee doelen:

- 1 de rijkdom aan soorten – de biodiversiteit – te behouden en te herstellen. Hiervoor is het noodzakelijk dat natuurgebieden worden uitgebreid, verbeterd, en met elkaar worden verbonden in een samenhangend netwerk. Dit netwerk moet functioneren in ruimte en tijd, waardoor planten en dieren een duurzame, robuuste en klimaatbestendige leefomgeving krijgen;
- 2 ruimte bieden aan de groeiende behoefte aan rust en ruimte, waardoor inwoners en bezoekers de natuur kunnen beleven en het draagvlak voor natuurbeleid gewaarborgd is.

2.3.1 Nee, tenzij-principe

De EHS wordt beschermd via het 'nee, tenzij'-regime. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de kwaliteit van de natuur of het functioneren van de EHS in principe niet zijn toegestaan. Het betreft hier dus enkel ruimtelijke ingrepen in de EHS en niet die daarbuiten. Er is voor de bescherming van de EHS in de provincie Utrecht geen sprake van externe werking (EHS-wijzer, 2016). Onder voorwaarden kan van het 'nee, tenzij'-regime worden afgeweken. Het Rijk heeft de

provincies via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) de taak gegeven deze bescherming nader uit te werken. In de provincie Utrecht is deze bescherming vorm gegeven via een aantal stappen die hieronder zijn toegelicht.

2.3.2 Toetsingsaspecten

Nieuwe (planologische) ontwikkelingen zijn in principe niet mogelijk binnen de EHS, als deze een significant negatief effect hebben op het functioneren van de EHS. De initiatiefnemer van een ontwikkeling moet bij het nee, tenzij-regime de onderbouwing leveren. Om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken zal de initiatiefnemer in een zogenaamd nee, tenzij-onderzoek de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling op de te beschermen, te ontwikkelen en te behouden factoren moeten specificeren. Het gaat daarbij om de 'wezenlijke waarden en kenmerken' van de bij het gebied behorende natuurdoelen en natuurkwaliteit. De provincie Utrecht heeft ter beoordeling van de wezenlijke kenmerken en waarden zes toetsingsaspecten:

- 1 bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief vereiste omgevingsfactoren (zoals donkerte, bodem, water, milieu);
- 2 de robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS;
- 3 de aanwezigheid van bijzondere soorten;
- 4 de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;
- 5 behoud van oppervlakte;
- 6 behoud van samenhang.

Een nee, tenzij-onderzoek kan achterwege blijven, indien het een ontwikkeling van geringe omvang betreft bij een bestaande functie. De provincie stelt dat een dergelijke kleine ontwikkeling niet tot significante gevolgen voor de waarden van de EHS leidt, als in de ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat deze ontwikkeling op al verstoord terrein in de onmiddellijke nabijheid van bestaande bebouwing en verharding plaatsvindt.

2.3.3 Significante aantasting

Als er sprake is van significante aantasting, dan mag de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang vinden, tenzij deze voldoet aan enkele randvoorwaarden. Dit tenzij heeft betrekking op ontwikkelingen met redenen van groot openbaar belang. Indien dit aangetoond wordt, er geen reële alternatieven zijn, en de negatieve effecten zo veel mogelijk beperkt worden, is de ontwikkeling mogelijk. De overblijvende effecten moeten dan wel gecompenseerd worden. Aan de compensatie worden nadere eisen gesteld: de compensatie vindt plaats buiten de EHS, in de directe omgeving van de ingreep, in natura (indien absoluut onmogelijk financieel), gelijktijdig en gelijkwaardig (bij hoge waarden met extra factor voor ontwikkelingstijd). Compensatie vindt bij voorkeur plaats binnen de groene contour.

Als er sprake is van een significante aantasting, maar niet van groot openbaar belang, bieden drie instrumenten aanvullende mogelijkheden voor ontwikkelingen binnen de EHS. Deze zijn hieronder uiteengezet.

2.3.3.1 Plussen & minnen

Bij deze methode wordt in hetzelfde project binnen het plangebied voldoende onderdelen opgenomen die natuurwinst opleveren. Het is daarbij belangrijk dat de natuur-

kwaliteit (en de natuuroppervlakte) gelijktijdig met de ruimtelijke ontwikkeling minstens evenredig 'meegroeit'. Op basis van de combinatie van positieve en negatieve effecten van het plan als geheel kan de conclusie dan zijn dat er geen sprake is van significante aantasting.

Bij het toepassen van Plussen & minnen is het belangrijk dat de plussen langdurig te borgen zijn. Als voorbeeld kan een deel van het plangebied als natuur bestemd worden. Een voorbeeld dat niet te borgen is, is het handhaven van een bos op een locatie met de bestemming wonen of tuin. De eigenaren zijn dan vrij om later de natuur weer te verwijderen.

2.3.3.2 Herbegrenzing

Herbegrenzing van de EHS is toepasbaar voor terreinen tot enkele hectares groot. Er is dan een zorgvuldige ecologische onderbouwing nodig dat herbegrenzing leidt tot een betere samenhang of een betere functioneren van de EHS. Voorwaarden zijn wel dat de wezenlijke kenmerken en waarden (waaronder de samenhang) behouden blijven en dat de oppervlakte van de Ecologische Hoofdstructuur ten minste gelijk blijft. Met dit instrument wijzigt de feitelijke begrenzing van de EHS. Deze wijzigingen verwerkt de provincie periodiek in de geconsolideerde versie van Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Bij de herijking van de PRV (eens in de vijf tot 10 jaar) wordt de EHS opnieuw door Provinciale Staten (PS) aangewezen en vastgesteld.

2.3.3.3 Saldobenadering

De Saldobenadering lijkt op het Plussen & minnen, maar is veel grootschaliger en er zijn meestal meer functies en grondeigenaren bij betrokken. In de PRV en de partiële herzieningen van de PRV zijn de formele eisen aan het instrument volgens de rijksregels in het Barro beschreven. Samengevat zijn de eisen:

- 1 Er ligt een integrale gebiedsvisie voor een samenhangend gebied in een gezamenlijk ruimtelijk plan. De visie voorziet in een combinatie van ontwikkelingen;
- 2 Saldobenadering biedt per saldo meerwaarde voor de natuur, vooral voor het functioneren van de EHS op gebiedsniveau. De wezenlijke waarden en kenmerken, de oppervlakte en de samenhang zijn daarbij de toetsingscriteria;
- 3 De wijze waarop de natuurwinst bereikt wordt, is goed geborgd;
- 4 De oppervlakte en de kwaliteit van de natuur moeten in principe gelijk blijven of toenemen.

3 Ecologie van soorten

3.1 Vleermuizen

Elke vleermuissoort heeft een eigen specifiek scala aan eisen waaraan een leefgebied moet voldoen, om zich succesvol te kunnen handhaven. De verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden vormen voor elke vleermuissoort hierin een centrale plaats. Deze worden hieronder beknopt besproken.

3.1.1 *Verblijfplaats*

Net als alle zoogdieren zoeken ook vleermuizen een beschermde ruimte op om te slapen en hun jongen te baren en groot te brengen, de zogenaamde vaste rust- en verblijfplaats. Vleermuizen bezitten door het jaar heen een groot scala aan verschillende soorten verblijfplaatsen: kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen.

In de kraamverblijfplaats worden de jongen gebaard en gezoogd. In dergelijke verblijfplaatsen scholen meerdere vrouwtjes met jongen bij elkaar. In zomerverblijfplaatsen bevinden zich de volwassen mannetjes en vrouwtjes die zich niet voortplanten. In de paarverblijfplaatsen vindt de paring plaats, mannetjes bezetten dan een verblijfplaats met daaromheen zijn territorium en proberen vrouwtjes hiernaartoe te lokken om te paren. In de winterverblijfplaats overwinteren de vleermuizen.

Grofweg bewonen vleermuizen twee typen verblijfplaatsen: bomen en gebouwen. In bomen komen vleermuizen vooral voor in holen, uitgerotte holtes en achter loszittend schors. In gebouwen bevinden de vleermuizen zich vooral in spouwmuren, achter gevelbetimmering, achter raamluiken en op zolders.

3.1.2 *Vliegroutes*

Vanuit hun verblijfplaatsen moeten de vleermuizen hun weg kunnen vinden op zoek naar voedsel. Met behulp van hun sonar moeten ze wegwijs worden in de omgeving tussen verblijfplaats en foerageergebied. Vleermuizen gebruiken hiervoor vaak een vaste route naar het foerageergebied. Lijnvormige elementen als een bomenrij of watergang met opgaande begroeiing is hierbij vaak belangrijk voor hun oriëntatie.

3.1.3 *Foerageergebied*

Voor het vinden van voedsel heeft elk vleermuissoort zich op enige wijze gespecialiseerd. Een overeenkomst is dat ze allen beschutting van wind zoeken. Enerzijds om energie te besparen, anderzijds vanwege de hoeveelheid insecten. De Gewone dwergvleermuis foerageert bijvoorbeeld vooral in open ruimtes in bosachtig gebied of langs wind beschutte, lijnvormige elementen, zoals bomenrijen of watergangen. De Laatvlieger foerageert in dezelfde soort gebieden maar dan hoger in de lucht en zolang de wind het toe laat boven opener terrein. De Watervleermuis foerageert enkel boven open water.

3.2 Boomarter

De boomarter is een slank en behendig zoogdier dat zich snel door bomen beweegt. Hij doet zijn naam eer aan aangezien het dier zich voornamelijk in bossen ophoudt. Het maakt hem weinig uit of het bos jong of oud is of dat het voornamelijk loofbos of naaldbos is. Het voorkomen van deze soort is afgenomen van het hele Nederlandse gebied op de hogere zandgronden tot kernpopulaties op de Veluwe, Utrechtse Heuvelrug en Drents-Friese Wouden. Kleine populaties komen nog in andere gebieden voor.

Boommarters zoeken rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen-, of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. De boomarter maakt zijn nest voornamelijk in bomen in oude spechtenholten, uitgerotte holtes, oude eekhoorn-nesten en soms in een gebouw in bosrijk gebied. Boommarters eten voornamelijk insecten, vogels, eieren, kleine zoogdieren en aas. In de nazomer en herfst eet hij ook veel bessen en vruchten. Het territorium van een mannetje is ongeveer 1000 ha groot. Territoria van vrouwtjes zijn een stuk kleiner en liggen in een territorium van een mannetje.

3.3 Eekhoorn

Eekhoorns komen voornamelijk voor in bossen, waar hij zich als een acrobaat door de bomen voortbeweegt. Ook is hij regelmatig op de grond te vinden. Ze komen voor in zowel naaldbos als loofbos, maar ook in gemengd bos. Ook is hij te vinden in parken en tuinen in de buurt van bos. Aangezien ouder bos meer voedsel biedt in de vorm van noten, zaden en vruchten, prefereert de eekhoorn dit boven jong bos.

De eekhoorn heeft een groot scala aan voedsel. Hij eet voornamelijk zaden als eikels, noten en kegels van naaldbomen, maar vult dit aan met knoppen, bladeren, bessen, schors, paddenstoelen, rupsen, vogeleieren en jonge vogels. Eekhoorns leven solitair en hebben een leefgebied dat ze delen met andere solitaire eekhoorns. Enkel het nest wordt verdedigd. Dit nest is bolvormig, heeft de maat van een voetbal en wordt op minimaal 5 meter hoogte gebouwd. Naast dit basisnest heeft de eekhoorn ook ongeveer 6 kleinere satellietnesten (nesten die minder vaak gebruikt worden) in gebruik.

3.4 Hazelworm

De hazelworm is een pootloze hagedis. Hun habitat bestaat over het algemeen uit bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen en kalkgraslanden. In bossen dienen ook open plekken aanwezig te zijn. Hij komt over het algemeen voor op zandgronden die enigszins vochtig of droog zijn. De hazelworm is een schuw dier en wordt daarom maar weinig gezien. Ook zont hij maar weinig. Vaak kruipt hij weg onder struiken, lang gras of onder de grond.

4 Nader onderzoek beschermde soorten

Dit onderzoek heeft als doel om te bepalen of in het plangebied aan de Driebergsestraatweg te Doorn de beschermde diersoorten boommarter, eekhoorn, hazelworm en vleermuizen aanwezig zijn.

4.1 Onderzoeksmethodiek

4.1.1 Vleermuizen

In de periode van 15 april tot 1 oktober 2014 is het plangebied en omgeving vier maal onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Gezien de omvang van het plangebied is het gebied in de kraamperiode door twee ecologen en in de paarperiode door één ecooloog geïnventariseerd met kennis op het gebied van vleermuizen. De inventarisaties hebben plaatsgevonden in de avond- of ochtenduren. Daarbij is vanaf zonsondergang tot 2 uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst onderzoek verricht.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de richtlijnen zoals deze zijn verwoord in het Vleermuisprotocol 2013 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al. 2013). Bij het onderzoek zijn, waar noodzakelijk, tevens de Soortenstandaard voor gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse Vleermuis (*Nyctalus noctula*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) van het Ministerie van Economische Zaken (2014) geraadpleegd.

Het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen vindt plaats door middel van zichtwaarnemingen en onderzoek met een batdetector (Petterson, type D240X), dit is een apparaat dat de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen vertaalt in voor mensen hoorbare geluiden. Door interpretaties van ritme, klank en hoogte van het door het apparaat uitgezonden geluid kunnen de meeste soorten vleermuizen worden onderscheiden en op naam worden gebracht. Met behulp van de D240X-batdetector kunnen vertraagde opnames worden gemaakt die eventueel achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

4.1.2 Eekhoorn en boommarter

Bij bovengenoemde soorten gaat het om de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en overig essentieel leefgebied in het plangebied. Beide soorten hebben de vaste rust- en verblijfplaats hoog in bomen.

Onderzoek naar boommarter vindt plaats in de kraam- en zoogperiode van april tot en met juli, dit is de periode dat boommarters makkelijker te vinden zijn, omdat de jongen minder schuw zijn dan de volwassen dieren. Er is op 3 momenten onderzoek gedaan om de trefkans te vergroten, waarvan 2 in het kraamseizoen. Onderzoek wordt uitgevoerd door overdag naar bomen in en om het plangebied te zoeken, die geschikt zijn voor de boommarter. Er wordt rond deze bomen onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van de boommarter door:

- Na te gaan of er jongen in en om de boom aanwezig zijn;

- Er op de betreffende boom en de omliggende bomen krabsporen aanwezig zijn;
- Er latrines aanwezig zijn op takken en om de boom.

Tijdens dit onderzoek is ook gelet op sporen van de eekhoorn. Typische sporen van de eekhoorn zijn een rafelige spil van een dennenappel, een paddenstoel vastgeklemd in de vork van twee takken van een boom of een gespleten hazelnoot. Ook is uitvoerig gezocht naar nesten hoog in bomen.

4.1.3 Reptielen

Om aanwezigheid van reptielen (voornamelijk hazelworm) in het plangebied aan te tonen is de plaatjesmethode een universele methode. Bij deze methode worden 15 platen, van bijvoorbeeld vloerbedekking, van ongeveer 50 bij 50 cm in het plangebied weggelegd op plaatsen waar de kans op aanwezigheid van reptielen het grootst is. Dit kan het beste in de lente of herfst, maar kan ook in de zomer. Bij zonnig weer ontstaat onder deze platen een warmer microklimaat dan buiten de platen. Reptielen hebben de neiging hieronder te kruipen om zich op te warmen. Als deze platen worden opgelicht, kunnen eventueel aanwezige hazelwormen onder deze platen worden waargenomen.

Na het plaatsen van de platen dient twee maal gecontroleerd te worden of hazelwormen onder de platen aanwezig zijn. Daarnaast kan ook buiten de platen naar zonnende reptielen worden gezocht. Weersomstandigheden dienen zonnig te zijn. Om de kans op zonnende reptielen te vergroten is het nog beter als dit zonnige weer vooraf is gegaan aan kouder bewolkt of regenachtig weer.

4.2 Resultaten

4.2.1 Vleermuizen

4.2.1.1 Onderzoeksomstandigheden

Het onderzoek naar vleermuizen is sterk gebonden aan goede klimatologische omstandigheden. Bij te veel wind (>3 - 4 Bft), te lage temperaturen (< 10 °C) of te grote neerslag (waterdruppeldiameter >0,5 mm (motregen)) zijn sommige soorten niet aanwezig of verminderd actief waardoor de waarnemingen onvolledig tot onvoldoende kunnen zijn. In onderstaande tabel zijn de weeromstandigheden ten tijde van het veldonderzoek weergegeven.

Datum	Zon op / onder	Tijd (start)	Tijd (eind)	Temperatuur	Wind	Onderzoeks- omstandigheden	Bijzonderheden
13-06-2014	21:59u	21:45u	23:30u	15 - 17°C	0 Bft.	Goed	Helder, begin bewolkt
08-07-2014	5:28u	3:00u	5:15u	18°C	0 Bft.	Zeer goed	Helder
08-09-2014	20:12u	21:30u	23:15u	11°C	0-1 Bft.	Goed	Helder
30-09-2014	19:21u	22:54u	0:06u	12 - 13°C	0-1 Bft.	Goed	Deels bewolkt

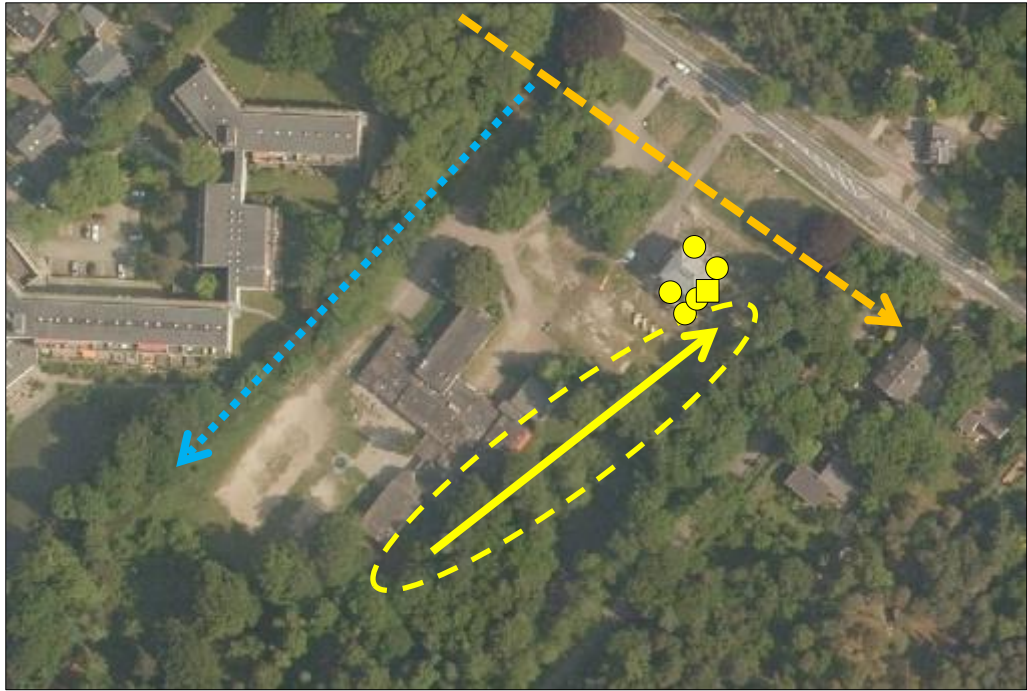
4.2.2 Resultaten veldonderzoek

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Op 13 juni werden rond 22:00 uur de eerste vleermuizen waargenomen. Het betrof individuen van de soort gewone dwergvleermuis. Omstreeks deze tijd werden verspreid over het gehele terrein vier individuen kort foeragerend waargenomen. Om 22:45 uur is een rosse vleermuis in het plangebied vastgesteld. Het individu was op doortocht en vloog over het plangebied in zuidelijke richting. Ook is één vleermuis van de soort laatvlieger waargenomen. Dit individu vloog kort langs de bomen aan de noordwestzijde van het plangebied. Foerageergedrag is hierbij niet waargenomen. Gedurende de hele avond werden in het bos ten zuidwesten van het plangebied alsmede in het plangebied zelf op zes verschillende plaatsen individuen van de gewone dwergvleermuis foeragerend aangetroffen. Gezien het aantal individuen ter plaatse (1-2 per locatie) en de tijdsduur waarbinnen werd gefoerageerd (5 - 10 minuten) en de grote hoeveelheid meer geschikte locaties in de omgeving van het plangebied, vormen deze foerageergebieden geen essentieel onderdeel van het leefgebied van deze soort. Er zijn deze avond geen uitvliegers waargenomen. Verblijfplaatsen zijn derhalve niet vastgesteld.

Op 8 juli 2014 is in de ochtend het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van vleermuizen. Op de open speelweide en langs de zoomvegetatie in het zuidwesten van het plangebied werd geen enkele vleermuis waargenomen. Omstreeks 4:00 uur werden aan de oostzijde van het plangebied 5 - 7 gewone dwergvleermuizen waargenomen. De individuen vlogen langs de bomen aan de zuidoostzijde van het schoolgebouw in noordoostelijke richting. Op deze locatie is circa 45 minuten gepost. In totaal zijn hier 20 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Allen vliëgend langs de bomen in noordoostelijke richting. Langs deze route werd tevens gefoerageerd. In onderstaande figuur is deze vliegroute weergegeven.

Ter hoogte van de kantoorvilla (Driebergsestraatweg 63) werden rond 4:30 uur zwerrende vleermuizen van de soort gewone dwergvleermuis aangetroffen. Vanaf 4:30 uur tot zonsopgang zijn hier aan de oostzijde 30 invliegende individuen waargenomen. Alle individuen vlogen in achter de gevelbetimmering. Nadere inspectie van de betimmering toont aan dat deze aan alle zijden van het gebouw als invliegopening gebruikt kan worden. Er zijn rondom het pand op verschillende plaatsen invliegende gewone dwergvleermuizen en individuen achter de betimmering waargenomen. De geschatte omvang van de kolonie aldaar is 40 - 50 individuen en bestaat uit een kraamgroep aan de oostzijde en vijf satellietverblijfplaatsen aan de zuid-, west- en noordzijde van het pand. Daar het pand rondom geschikt is, zijn meer verblijfplaatsen niet uitgesloten. De navolgende afbeelding visualiseert de waarnemingen van 13 juni en 8 juli. Ook is een foto van de villa toegevoegd waarop is aangegeven waar de invliegopeningen van de gewone dwergvleermuizen aanwezig zijn.

	Foerageergebied gewone dwergvleermuis		Rosse vleermuis (overvliegend)
	Kraamverblijf gewone dwergvleermuis		Laatvlieger (overvliegend)
	Zomerverblijf gewone dwergvleermuis		Vliegrouete gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuizen kruipen tussen de bakstenen gevel en de houten gevelbetimmering naar hun verblijfplaats. Foto: SAB, 2013.

Paarverblijfplaatsen

Zowel op 8 als 30 september 2014 zijn sterk vergelijkbare waarnemingen gedaan van de vleermuizen. Op 8 september werd om 22:05 uur de eerste vleermuis waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis. Vanaf die tijd nam de activiteit van rondvliegende en ook paarroepende gewone dwergvleermuizen gedurende de avond verder toe. Uiteindelijk zijn drie paarterritoria van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Twee rond het huidige schoolgebouw en één rond de villa.

Op 30 september 2014 was de eerste waarneming van een vleermuis (gewone dwergvleermuis) om 22:59 uur. Uiteindelijk zijn op deze avond twee paarterritoria vastgesteld rond het schoolgebouw. Navolgende afbeelding visualiseert de waarnemingen van het paarverblijfonderzoek.

Winterverblijfplaatsen

Op 30 september 2014 is extra aandacht besteed aan zwermgedrag dat duidt op massawinterverblijfplaatsen. Vooral de villa bevat geschikte mogelijkheden voor vleermuizen om er de winter door te brengen. Op deze avond is echter geen zwermgedrag in het plangebied waargenomen. Van massawinterverblijfplaatsen in het plangebied is derhalve geen sprake.

Echter, gezien de aanwezigheid van drie paarverblijfplaatsen binnen het plangebied is de aanwezigheid van kleine winterverblijfplaatsen niet uitgesloten.

4.3 Eekhoorn en boomarter

Op drie data is onderzoek verricht naar boomarter en eekhoorn: 13 juni, 8 juli en 28 juli 2014. Tijdens de eerste onderzoeksrunde zijn de aanwezige oudere bomen onderzocht op holtes met een diameter van 7 centimeter of meer; boomarters hebben ongeveer 9 centimeter nodig om in een holte te komen. Enkele van de monumentale

beuken in het bos in de zuidwesthoek van het plangebied bevatten holtes die niet op voorhand ongeschikt zijn als verblijfplaats voor boommarter.

Bij geen van de onderzoeksrondes zijn echter sporen van boommarters gevonden (krabsporen, haren, uitwerpselen), of waarnemingen gedaan van volwassen of jonge dieren. Ook zijn geen sporen aangetroffen van de eekhoorn. Er is geen indicatie dat de boommarter en eekhoorn een verblijfplaats hebben in het plangebied, of dat het plangebied een essentieel onderdeel vormt van het leefgebied van beide soorten.

4.4 Reptielen

Op 30 juli 2014 zijn de platen geplaatst voor de plaatjesmethode. Op 11 augustus 2014, tussen 10:00 uur en 10:30 uur zijn de platen gecontroleerd op aanwezigheid van hazelwormen en andere reptielsoorten. Bij beide veldbezoeken zijn deze soorten niet onder of buiten de platen aangetroffen. Het is hiermee met voldoende zekerheid aangetoond dat de hazelworm en andere reptielsoorten niet aanwezig zijn in het plangebied.

4.5 Overige strikt beschermde soorten

Op 13 juli is tijdens het veldbezoek voor vleermuizen een wespendif (*Pernis api-vorus*) gehoord. Tijdens veldbezoeken overdag is duidelijk geworden dat geen grote nesten in de bomen van het plangebied aanwezig zijn. Mogelijk vormt het plangebied geschikt leefgebied voor de wespendif. Echter, gezien de geringe omvang van het plangebied, de grote omvang van een jachtgebied van de wespendif en het ontbreken van een nest in het plangebied zijn in het plangebied geen essentiële elementen voor deze soort aanwezig. De ruimtelijke ontwikkelingen veroorzaken geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de wespendif in de omgeving van het plangebied.

5 Boswet

Het gebied ten noorden en rondom de te slopen bebouwing is ingericht als erf en tuin bij de bestaande bebouwing. Dit valt niet onder de Boswet (artikel 1, lid 4a Boswet). Het gebied ten zuiden van de te slopen bebouwing valt wel onder de Boswet, omdat dit buiten de bebouwde kom Boswet valt. Ook is dit deel van het plangebied in de huidige situatie niet in gebruik als tuin of erf.

In dit onderzoek wordt van het worst case-scenario uitgegaan dat meer dan 1.000 m² aan oppervlakte (van de boomkronen) ten zuiden van de te slopen bebouwing wordt gekapt. In dat geval geldt vanuit de Boswet een herplantingsplicht. Maximaal één jaar en minimaal één maand voordat de betreffende bomen gekapt gaan worden dient een kapmelding ingediend te worden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Als de kapvergunning voor het plangebied is verleend. Dient binnen drie jaar de oppervlakte aan gekapte bomen te worden terug geplant. Idealiter dient dit binnen het plangebied te gebeuren. Het plan geeft voldoende mogelijkheden om de te kappen oppervlakte aan bomen elders in het plangebied terug te planten. Daarom kan geconcludeerd worden dat in het kader van de Boswet het plan haalbaar is.

6 Nee, tenzij-onderzoek Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt deels in de Ecologische Hoofdstructuur van de provincie Utrecht. De provincie Utrecht gaat voor wat betreft bestemmingsplannen en ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS uit van het 'nee, tenzij-principe'; dergelijke ontwikkelingen zijn in principe niet mogelijk, maar er zijn enkele uitzonderingen. Het betreft enkel ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS en niet die daarbuiten. Door middel van dit nee, tenzij-onderzoek wordt duidelijk of de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is.

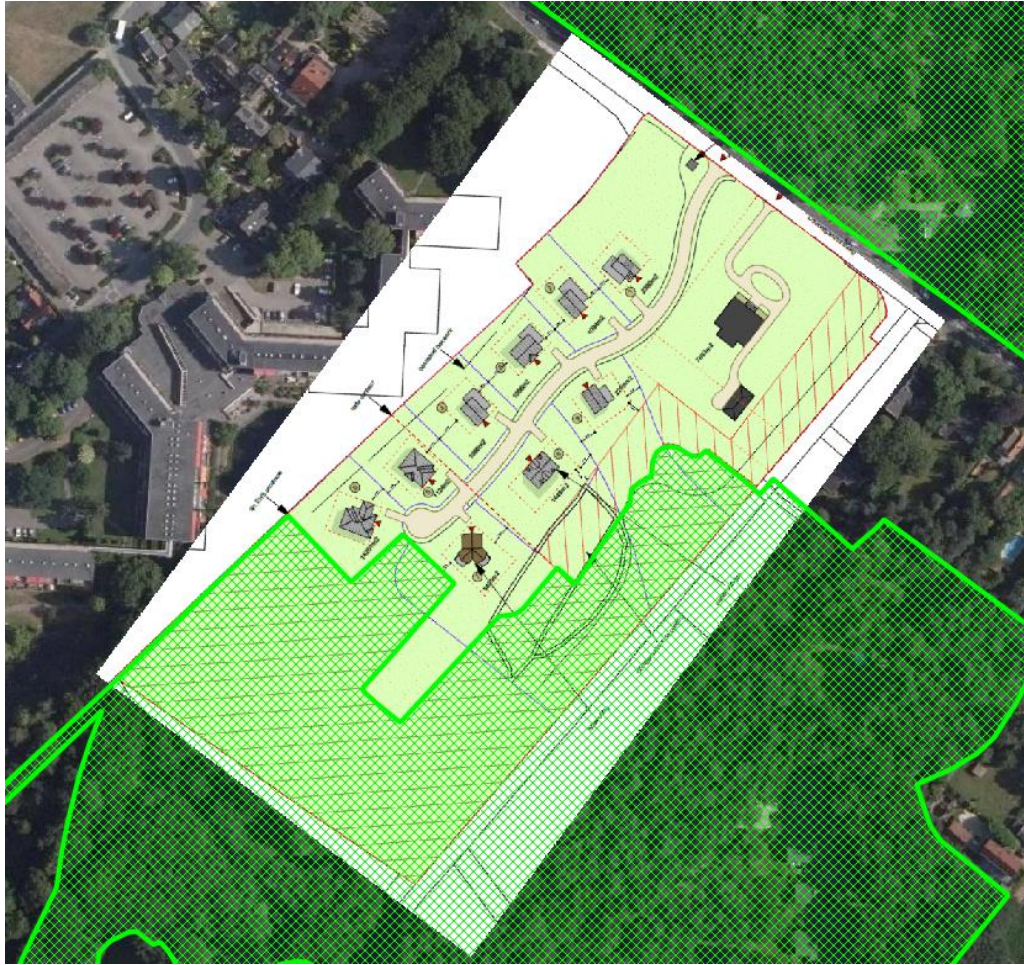
6.1 Ligging plangebied ten opzichte van EHS

Op onderstaande luchtfoto is de globale ligging van het plangebied en de precieze ligging van de EHS weergegeven. Uit deze afbeelding wordt duidelijk dat een deel van het plangebied in de EHS ligt.

Ligging plangebied ten opzichte van de EHS. Rood kader: globale ligging van het plangebied. Groen: precieze ligging van de EHS.

In de nieuwe situatie zullen niet in het gehele plangebied ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. In navolgende afbeelding is de beoogde situatie weergegeven met de ligging van de EHS. Uit deze afbeelding wordt duidelijk dat de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen niet in de EHS zullen worden uitgevoerd. Echter, uit de EHS-wijzer Utrecht blijkt dat bij een ontwikkeling, welke niet past in het vigerend plan en géén kleinschalige ontwikkeling is, toch ecologisch onderzoek moet plaatsvinden om te beoordelen of er sprake is van significante aantasting. Om die reden is in onderstaande effectbeoordeling onderzocht of de voorziene ruimtelijke ontwikkelingen een negatieve invloed heeft op de EHS ter plaatse.

De beoogde situatie van het plangebied met de begrenzing van de EHS (groen gearceerd).

6.2 Effectbeoordeling

6.2.1 Toetsingsaspecten

Het toetsingskader van de nee, tenzij-toets bestaat uit de volgende zes hoofdaspecten (wezenlijke kenmerken en waarden):

- bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren;
- de robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS;
- de aanwezigheid van bijzondere soorten;
- de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;
- behoud van oppervlakte;
- behoud van samenhang.

6.2.2 Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem

6.2.2.1 Actuele natuurwaarden van het ecosysteem

De basis voor dit criterium is de talrijkheid aan karakteristieke plantensoorten voor het specifieke biotoop (beheertype) in combinatie met het natuurwaardegetal van de soort en de waarde (weegfactor) die aan het biotoop is toegekend. Deze waarde is bepaald op basis van zeldzaamheid, vervangbaarheid en het internationaal belang van de bio-

toop. Deze aldus berekende actuele botanische natuurwaarde van de natuur ter plekke, wordt indicatief geacht voor de natuurkwaliteit van het gebied.

Navolgende kaart geeft de actuele natuurwaarde per beheertype weer. Deze is in categorieën van A t/m F uitgedrukt, waarbij A het laagst is en F het hoogst. Een actueel aanwezige goede vertegenwoordiging van kenmerkende soorten (C, D, E of F) geeft een goede kwaliteit van dat biotoop weer en geldt als een signaal om met deze waarde extra rekening te houden. Uit deze kaart wordt duidelijk dat in het plangebied enkel sprake is van natuurwaarde B. Derhalve kan met de aanwezige informatie van de provincie worden geconcludeerd dat geen hoge natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied rood omkaderd. De natuurwaarden van de EHS binnen het plangebied is door de provincie vastgesteld. De natuurwaarden vallen alle in categorie B. A = geel, B = groen, C = lichtblauw, D = donkerblauw, E = rood, F = paars.

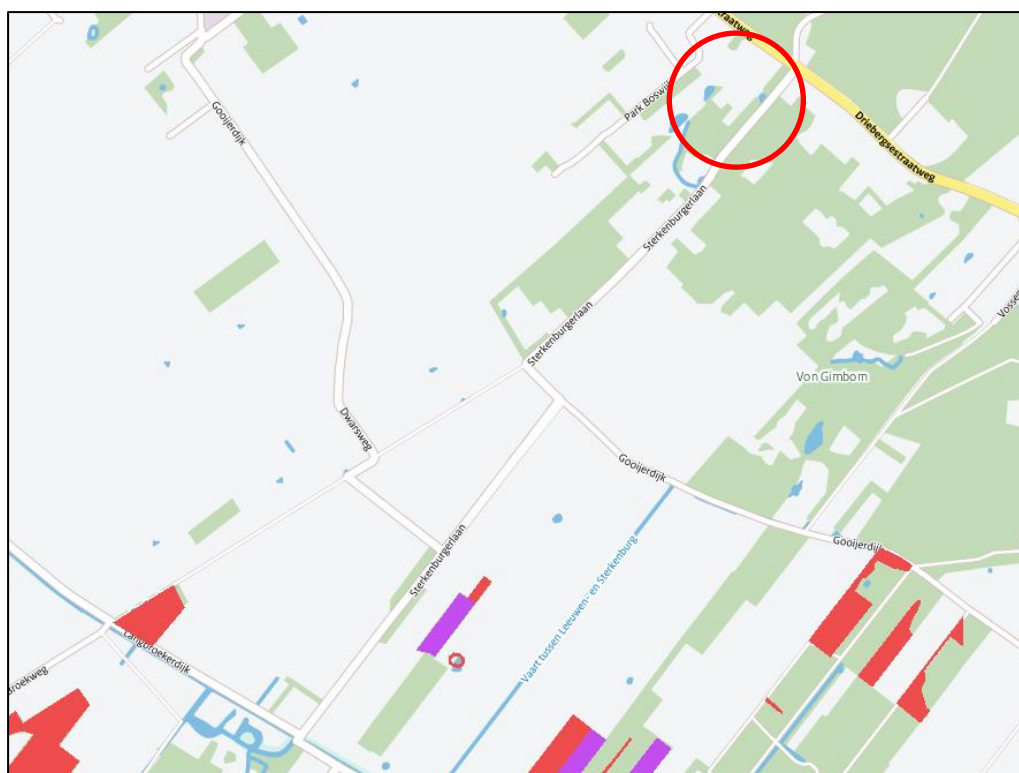
Tijdens diverse veldbezoeken is vastgesteld dat de EHS uit het plangebied uit bos bestaat met veel voorkomende soorten. Het bos bestaat in het noordelijke deel voornamelijk uit beuken. Meer naar het zuiden komen voornamelijk fijnsparren voor. Daarnaast komen ook zomereik en wilg voor. Vooral enkele beuken hadden een aanzienlijke omvang, met een doorsnede van meer dan een meter. De genoemde

soorten zijn algemeen voorkomend in droge bossen. Derhalve kan uit de veldbezoeken dezelfde conclusie getrokken worden als de waardebeoordeling van de provincie. Afgaande op de aanwezige soorten en omvang van de bomen heeft het bos binnen het plangebied een redelijke kwaliteit. Er kan derhalve worden geconcludeerd dat met de beoogde ruimtelijke ontwikkeling geen EHS met hoge natuurwaarden verloren gaat.

6.2.2.2 Oude boskernen

Oude boskernen zijn actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken, die afstammen van oorspronkelijk inheemse flora, die na de ijstijd op eigen kracht Nederland hebben bereikt. De groeiplaats kan bos zijn maar ook een houtwal, een enkele boom of struik als relict van het oorspronkelijke bos. Belangrijk is de aanwezigheid van een bosbodem van 150 jaar of ouder.

In navolgende afbeelding zijn de oude boskernen in de omgeving van het plangebied weergegeven. Uit deze kaart is op te maken dat in of in de directe omgeving van het plangebied geen oude boskernen van de categorie 'zeer waardevol' en 'bijzonder waardevol' zijn vastgesteld. De dichtstbijzijnde vastgestelde oude boskern ligt op een afstand van 1.300 meter. Gezien deze grote afstand en de geringe aard van de ruimtelijke ontwikkeling ligt de oude boskern buiten de invloedssfeer van het plangebied.

Topografische kaart met globale ligging van het plangebied rood omkaderd. De rode vlakken zijn zeer waardevolle boskernen en de paarse vlakken zijn bijzonder waardevolle boskernen. Dit is vastgesteld door de provincie. Bron: provincie Utrecht.

Niet de gehele provincie is geïnventariseerd op aanwezigheid van waardevolle oude boskernen. Voornamelijk de Utrechtse Heuvelrug en het gebied tussen de N319 en Gooijerdijk is intensief geïnventariseerd. Mogelijk zijn nog oude boskernen in de provincie aanwezig die nog niet op de betreffende kaart zijn aangegeven. Daarom is op oude topografische (militaire) kaarten gekeken of ook al bos aanwezig was in het

plangebied. De oudste topografische militaire kaart toont de situatie tussen 1830 en 1850. Andere kaarten hadden de volgende jaartallen: 1870, 1882, 1894, 1897, 1898, 1905, 1910, 1924, 1930, 1953, 1962, 1973, 1982, 1989 en 1994. Op al deze kaarten was in het plangebied bos aanwezig. Zie navolgende afbeeldingen voor enkele kaarten.

Derhalve kan geconcludeerd worden dat de bosbodem in ieder geval minimaal 165 jaar oud is. Tijdens veldbezoeken is vastgesteld dat niet alle aanwezige bomen deze leeftijd bezitten. Enkele aanwezige beuken zijn mogelijk al wel van deze leeftijd. Het meest voor de hand liggende scenario dat zich heeft voltrokken, is dat het bos de laatste 165 jaar is gebruikt als productiebos. Bomen zijn gekapt en nieuwe bomen hebben zich geregenereerd. Het feit dat veel naaldhout aanwezig is, is een extra aanwijzing voor het gebruik als productiebos. In de 19^e eeuw is namelijk veel naaldhout aangeplant met het oog op houtproductie. Mogelijk zijn naaldbomen ook in het plangebied aangeplant. Buiten de oude bosbodem en oude beuken bevat de Ecologische Hoofdstructuur binnen het plangebied geen verdere tekenen van een oude boskern. Aangezien hoogstens enkele tekenen van een oude boskern aanwezig zijn, kan worden gesteld dat in het plangebied geen oude boskern van de categorie 'zeer waardevol' en 'bijzonder waardevol' aanwezig is. De beoogde plannen hebben derhalve geen effect op waardevolle oude boskernen.

Verschillende kaarten met het plangebied rood omcirkeld. Op alle kaarten bestaat het plangebied uit bos. 1) Topografische Militaire Kaart 1830 – 1850. 2) Topografische Militaire Kaart 1905. 3) Topografische Kaart 1953. 4) Topografische Kaart 1994.

6.2.2.3 Potentiële natuurwaarden

Utrechtse natuurtypen

De zogenaamde natuurtypen van de Index Natuur en Landschap behoren tot een uniforme, breed erkende 'natuurtaal', die zorgt voor een goede afstemming tussen beheerders en overheden. In totaal is in Nederland sprake van 17 natuurtypen. De Index Natuur en Landschap beschrijft welke typen natuur, agrarische natuur en landschap we kennen in Nederland en is de basis voor de natuurbeheerplannen van de provincies.

In het natuurbeheerplan 2015 is zowel het huidige natuurbeheer als een ambitiekaart opgenomen. Deze ambitiekaart beschrijft de gewenste eindsituatie van natuurterreinen en agrarische natuurgebieden. De ambitiekaart is een middel om te bepalen welk terrein voor een kwaliteitsimpuls in aanmerking zou moeten komen. Navolgende afbeeldingen geven het huidige natuurbeheer en de gewenste eindsituatie weer.

Links: het huidige natuurbeheertype is N16.01 Droog bos met productie. Rechts: op de ambitiekaart 2015 wordt enkel een algemene ambitie weergegeven van N00.02 Nog om te vormen natuur naar natuur.

De ambitiekaart van 2015 toont echter niet naar welk specifiek natuurbeheertype de Utrechtse natuur omgevormd dient te worden. Enkel het type 'N00.02 Nog om te vormen natuur naar natuur' worden weergegeven. In de gehele ambitiekaart is alle Utrechtse natuur aangegeven als N00.01 (Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur) of N00.02. Derhalve is onduidelijk of het huidige natuurbeheertype overeenkomt met het beoogde natuurbeheertype. Daarnaast is onduidelijk welk natuurbeheertype beoogd is, mocht het huidige niet de ambitie zijn.

Het huidige natuurbeheertype is droog bos met productie. Een dergelijk natuurbeheertype kan met relatief weinig ingrepen enkel worden omgezet in N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Dit natuurbeheertype is in het plangebied goed mogelijk aangezien reeds dennen, eiken en beuken in het bos aanwezig zijn. Andere natuurbeheertypen zijn niet mogelijk of enkel met grote ingrepen (kappen van bomen, bodem afgraven, et cetera) te bereiken. In dit geval kan worden geconcludeerd dat de ambitie van het plangebied N15.02 of N16.01 is.

Het plangebied ligt aan de rand van de EHS. Met de beoogde plannen worden geen werkzaamheden uitgevoerd of gebouwen opgericht in de EHS. Om die reden zal het in de toekomst nog steeds mogelijk zijn dit om te vormen tot N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos.

Daarnaast wordt in de huidige situatie het plangebied reeds door mensen gebruikt. De nieuwe situatie zal een vergelijkbare hoeveelheid verstoring veroorzaken. Derhalve heeft het voornemen geen nadelige gevolgen voor de beheerambities van de EHS in het plangebied.

Grondwater

In navolgende afbeeldingen zijn zowel de gemiddeld hoogste grondwaterstand en de gemiddeld laagste grondwaterstand per jaar weergegeven. Duidelijk is dat de laagste grondwaterstand van het gehele plangebied gemiddeld groter is dan 1,6 meter onder het maaiveld. De gemiddeld hoogste grondwaterstand is nog altijd constant groter dan 1,2 meter onder het maaiveld. Als minder vaak de grondwaterstand tot 1,2 meter onder het maaiveld rijkt worden steeds meer planten compleet afhankelijk van hemelwater. Derhalve kan de natuur binnen het plangebied gevoelig zijn voor verdere verdroging. De geplande ruimtelijke ingrepen zullen geen effect hebben op grondwaterstromen. Ook zal het areaal aan bebouwd en verhard terrein ongeveer hetzelfde blijven. Ook de oppervlakte waar hemelwater in de grond kan trekken, zal niet significant wijzigen.

Links: gemiddeld hoogste grondwaterstand onder het maaiveld. Rechts: gemiddeld laagste grondwaterstand onder het maaiveld. Geel: 0,8 - 1,2 meter; oranje: 1,2 - 1,6 meter; rood: > 1,6 meter. Plangebied wit omkaderd.

Op navolgende afbeelding is de hoeveelheid kwel in en in de directe omgeving van het plangebied weergegeven. Duidelijk is dat op de locatie waar gebouwd gaat worden geen of minimaal sprake is van kwel of inzijging (-0,5 tot 0,5 mm/dag). Ook is tijdens de verschillende veldbezoeken geen kwel waargenomen. Met de geplande ruimtelijke ingrepen zal derhalve geen sprake zijn van verstoring van dit proces. Derhalve zijn met de beoogde ruimtelijke ingrepen geen significant negatieve effecten te verwachten op het grondwater in het plangebied.

Plangebied rood omkaderd met de hoeveelheid kwel en inzigging in millimeters per dag. Oranje: -3 tot -0,5 mm/dag; geel: -0,5 tot 0,5 mm/dag; blauw: 0,5 tot 3 mm/dag. Negatieve getallen zijn indicatie van inzigging en positieve getallen zijn indicatie van kwel.

6.2.3 De robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS

Robuustheid en aaneengeslotenheid staan voor het tegengaan van versnippering. Dat gebeurt middels faunavorzieningen, ecoducten, het afsluiten van wegen en de afbraak van gebouwen. Ook het verlies aan natuuroppervlakte kan significante gevolgen hebben.

Kleine oppervlaktes van 100 - 150 m² hebben dat in bovengenoemde situaties niet. oppervlaktes > 1 hectare per definitie wel. Voor gebieden met een oppervlakte tussen eerder genoemde areaalgrootte dienen de gevolgen nader te worden onderzocht.

Met de beoogde plannen neemt de oppervlakte van de natuur binnen de EHS niet af. Alle ontwikkelingen vinden immers plaats buiten de EHS. Het plan zal derhalve de robuustheid niet significant aantasten. Gezien het feit dat de EHS binnen het plangebied aan de rand ligt wordt ook de aaneengeslotenheid van de EHS niet aangetast.

6.2.4 De aanwezigheid van bijzondere soorten

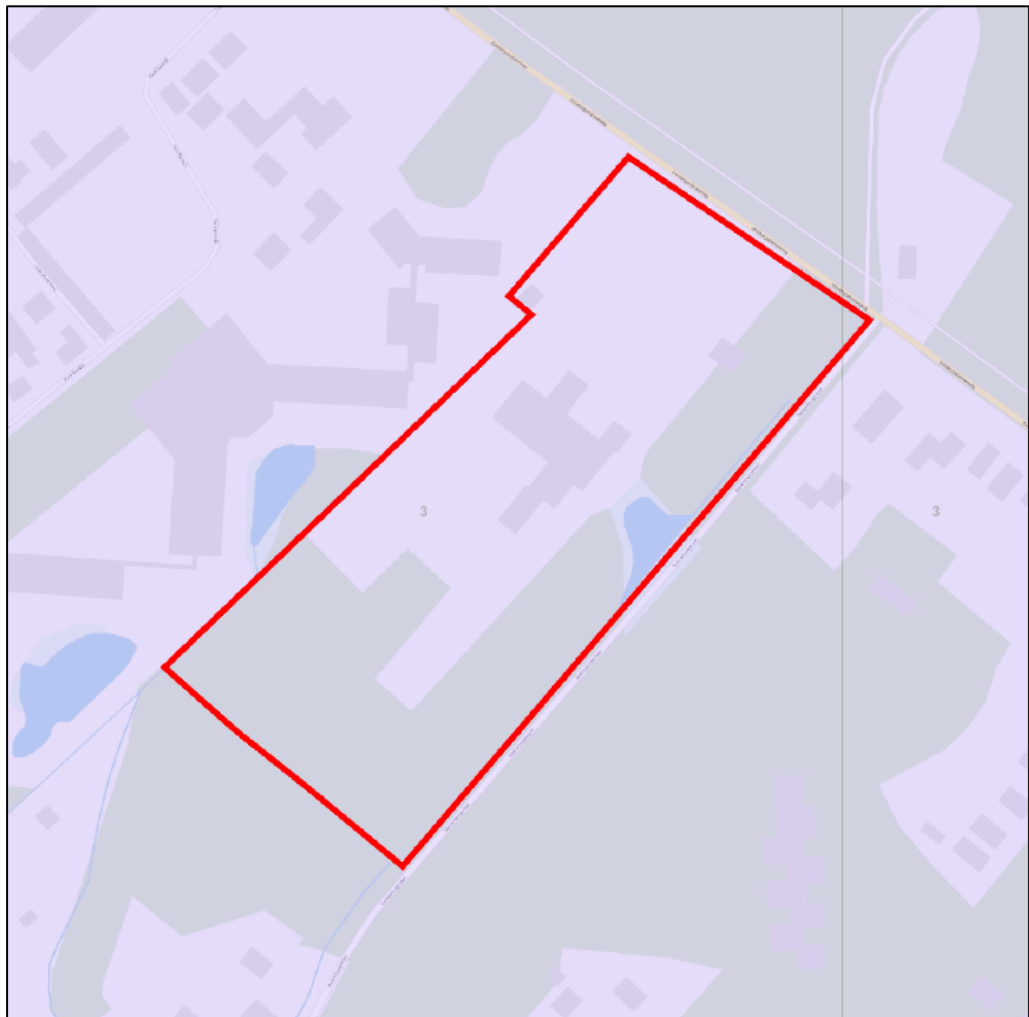
6.2.4.1 Flora- en faunawet

Flora

Op de navolgende kaart worden de aantallen beschermde plantsoorten van tabel 3 van de Flora- en faunawet weergegeven. Het aantal soorten van de Flora- en faunawet zegt iets over de diversiteit en kwaliteit van de locatie. Hoe hoger dit aantal, des te urgenter is de aandacht die nodig is voor het optimaliseren van de abiotische en biotische omstandigheden die van invloed zijn op deze groeiplaats van een beschermde

soort. Uit de kaart is op te maken dat volgens gegevens van de provincie minder dan 6 vaatplantsoorten uit tabel 3 van de Flora- en faunawet in het plangebied aanwezig zijn.

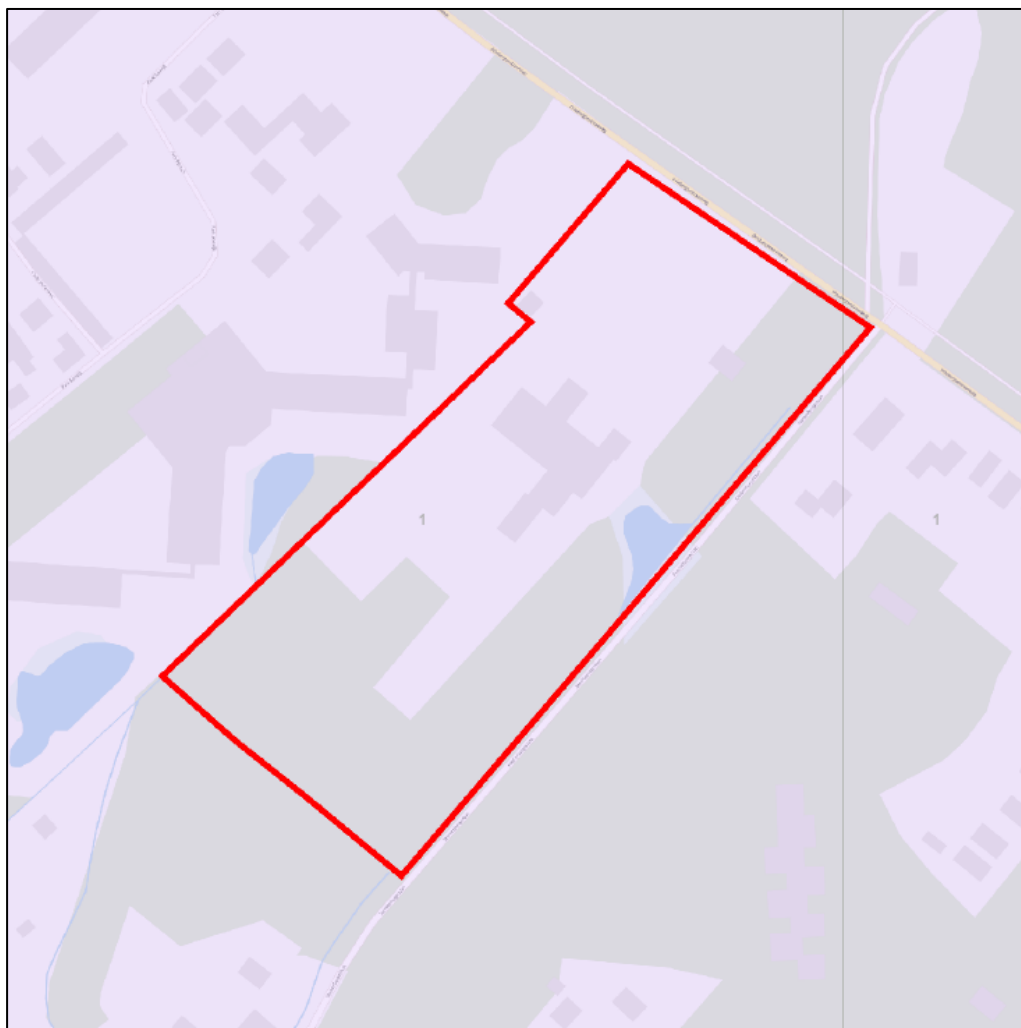
Op 30 juli 2013 is een quick scan flora en fauna van het plangebied uitgevoerd door SAB. Uit zowel de bureaustudie als het veldbezoek blijkt dat geen strikt beschermde vaatplantsoorten (zowel tabel 2 als tabel 3) in het plangebied te verwachten zijn. Tijdens de daaropvolgende veldbezoeken zijn ook geen strikt beschermde vaatplantsoorten waargenomen. Derhalve kan worden geconcludeerd dat in het plangebied geen strikt beschermde vaatplantsoorten te verwachten zijn en dat met de beoogde plannen geen EHS met strikt beschermde plantsoorten verloren gaat.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied rood omkaderd. Het aantal aanwezige beschermde vaatplantsoorten van tabel 3 van de Flora- en faunawet is minder dan zes. Lichtpaars = minder dan zes, roze = tussen 7 en 12 soorten, donkerpaars = tussen 13 en 18 soorten. De categorieën roze en donkerpaars komen niet terug in deze afbeelding.

Fauna

Op deze kaart worden de aantallen beschermde dieren van tabel III van de Flora- en faunawet weergegeven. Het aantal soorten van de Flora- en faunawet zegt iets over de diversiteit en kwaliteit van de locatie. Hoe hoger dit aantal des te urgenter is de aandacht die nodig is voor het optimaliseren van de abiotische en biotische omstandigheden die van invloed zijn op het hier voorkomen van deze landelijk bedreigde diersoort. Op de kaart zijn geen vogels weergegeven, omdat uit de gegevens van de NDFF niet direct is op te maken of het territoria of overvliegende exemplaren betreft. Uit de kaart is op te maken dat volgens gegevens van de provincie minder dan 2 diersoorten uit tabel 3 van de Flora- en faunawet in het plangebied aanwezig zijn.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied rood omkaderd. Het aantal aanwezige beschermde diersoorten van tabel 3 van de Flora- en faunawet is minder dan twee. Lichtroze = minder dan 2 soorten, roze = 3 of 4 soorten, donkerroze = 5 of 6 soorten. De categorieën roze en donkerroze komen niet terug in deze afbeelding.

Uit de quick scan flora en fauna (SAB, 2013) blijkt dat nader onderzoek naar een aantal strikt beschermde diersoorten noodzakelijk was. Nader onderzoek is uitgevoerd naar vleermuizen, eekhoorn, boommarter en hazelworm. In hoofdstuk 4 is dit onderzoek uiteengezet.

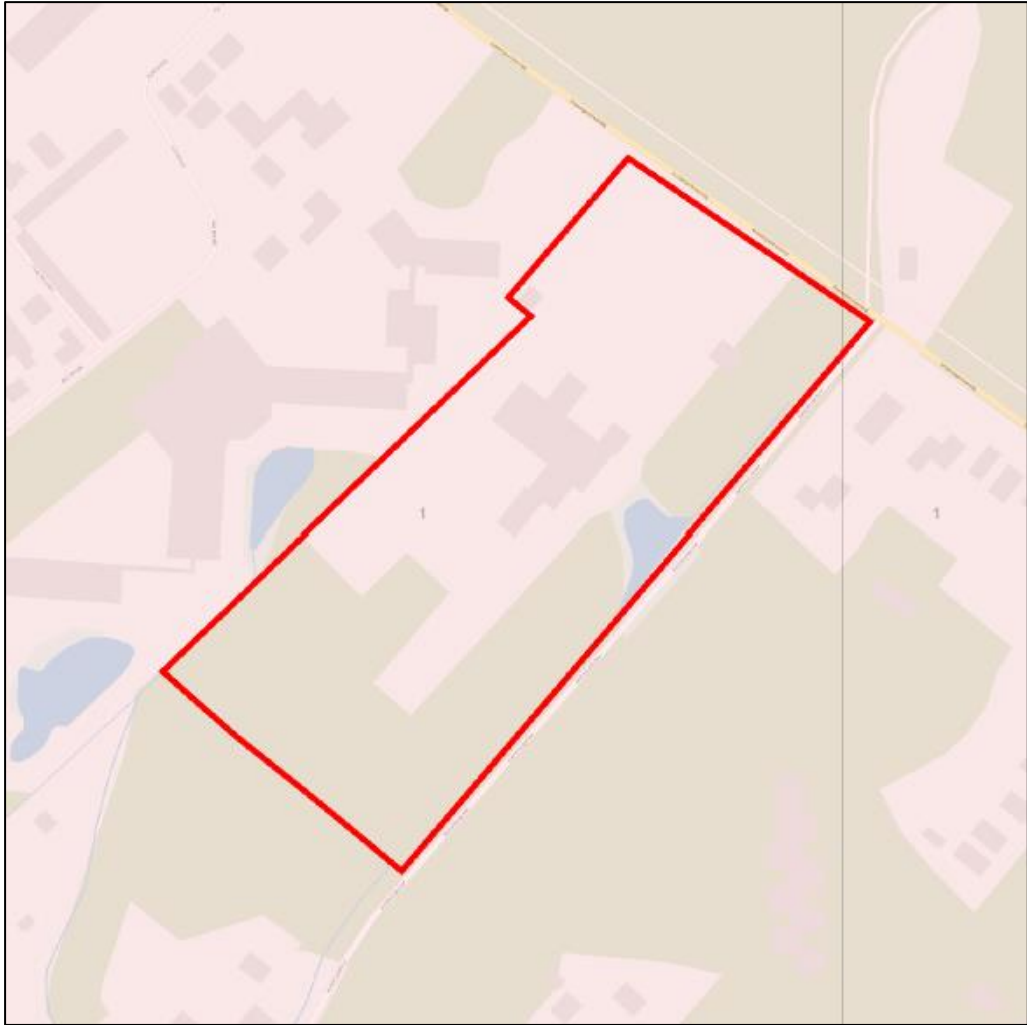
De conclusie van dit hoofdstuk is dat verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aanwezig zijn in het schoolgebouw en de villa binnen het plangebied. Eekhoorn en boommarter maken mogelijk gebruik van het plangebied. Echter, er zijn geen essentiële elementen van deze soorten in het plangebied aanwezig. De hazelworm is in het geheel niet aangetroffen in het plangebied. Tijdens veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek is een wespendif buiten het plangebied gehoord. Deze vogelsoort zal derhalve waarschijnlijk het plangebied gebruiken als leefgebied (e.g. jachtterrein). Echter, het heeft zijn nest niet in het plangebied.

De geplande ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS zullen de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, eekhoorn, boommarter en wespendif niet aantasten. De aanwezige paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich buiten de EHS. Mitigatie van deze verblijfplaatsen zal via de Flora- en faunawet geregeld worden. De eekhoorn, boommarter en wespendif maken enkel extensief gebruik van de EHS nabij het plangebied. Op de locaties waar de ruimtelijke ingrepen plaats zullen vinden worden zij niet verwacht. Derhalve staat dit toetsingscriterium de geplande ruimtelijke ingrepen niet in de weg.

6.2.4.2 Soorten van de Rode lijst

Flora

Op navolgende kaart worden de aantallen vaatplanten van de Rode lijst weergegeven. Het aantal soorten van de Rode lijst zegt iets over de diversiteit en kwaliteit van de locatie. Hoe hoger dit aantal des te urgenter is de aandacht die nodig is voor het optimaliseren van de abiotische en biotische omstandigheden die van invloed zijn op deze groeiplaats van een landelijk bedreigde soort. Uit de kaart is op te maken dat volgens gegevens van de provincie minder dan 4 plantsoorten van de Rode lijst in het plangebied aanwezig zijn. Tijdens de veldbezoeken aan het plangebied zijn ook geen vaatplanten aangetroffen die zijn aangemerkt als gevoelig, kwetsbaar, bedreigd of ernstig bedreigd op de Rode lijst. Met de beoogde plannen gaat derhalve geen EHS verloren met vaatplantsoorten van de Rode lijst.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied rood omkaderd. Het aantal aanwezige plantensoorten van de Rode lijst is minder dan vier. Lichtrood = minder dan 4, rood = tussen 4 en 22 soorten, donkerrood = meer dan 23 soorten. De categorieën rood en donkerrood komen niet terug in deze afbeelding.

Fauna

Op de navolgende kaart worden de aantallen dieren van de Rode lijst weergegeven. Het aantal soorten van de Rode lijst zegt iets over de diversiteit en kwaliteit van de locatie. Hoe hoger dit aantal des te urgenter is de aandacht die nodig is voor het optimaliseren van de abiotische en biotische omstandigheden die van invloed zijn op het hier voorkomen van deze landelijk bedreigde diersoort. Op de kaart zijn geen vogels weergegeven, omdat uit de gegevens van de NDFF niet direct is op te maken of het territoria of overvliegende exemplaren betreft. Uit de kaart is op te maken dat volgens gegevens van de provincie minder dan 8 diersoorten van de Rode lijst in het plangebied aanwezig zijn. Tijdens de veldbezoeken aan het plangebied zijn enkel twee soorten dieren aangetroffen die zijn aangemerkt als gevoelig, kwetsbaar, bedreigd of ernstig bedreigd op de Rode lijst. Het betrof de laatvlieger (kwetsbaar) en rosse vleermuis (kwetsbaar). Bij het vleermuisonderzoek werd duidelijk dat beide soorten geen binding hadden met het plangebied. Ze zijn namelijk enkel overvliegend waargenomen. Derhalve gaat met de beoogde ruimtelijke ingrepen geen EHS verloren waar fauna van de Rode lijst aanwezig is.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied rood omkaderd. Het aantal aanwezige diersoorten van de Rode lijst is minder dan acht. Lichtrood = minder dan 8 soorten, rood = tussen 8 en 35 soorten, donkerrood = meer dan 35 soorten. De categorieën rood en donkerrood komen niet terug in deze afbeelding.

6.2.4.3 Soorten van de Oranje lijst

Flora

Tijdens de verschillende veldonderzoeken zijn enkel algemene tot zeer algemene plantensoorten aangetroffen. De meest interessante aangetroffen plantensoorten zijn grasklokje (*Campanula rotundifolia*) en lelietje-der-dalen (*Convallaria majalis*). Ook de grote stinkzwam (*Phallus impudicus*) is aangetroffen. Deze soorten staan echter niet op de Oranje lijst. Naast het feit dat geen Oranje lijstsoorten zijn aangetroffen, zijn dergelijke soorten verder ook niet te verwachten in het deel waar de ruimtelijke ingrepen plaats gaan vinden. Dit deel wordt namelijk intensief gebruikt (betreding) en is voedselrijk gazon of verhard. De meer zeldzame soorten (en dus soorten die op de Oranje lijst staan) komen op een dergelijk terrein niet voor.

Fauna

Tijdens de verschillende veldbezoeken voor het nader onderzoek naar aanwezigheid van strikt beschermde diersoorten door de Flora- en faunawet, is ook gelet op aanwezigheid van fauna van de Oranje lijst.

Voor wat betreft grondgebonden zoogdieren vormt het plangebied geschikt leefgebied voor de boommarter (*Martes martes*), steenmarter (*Martes foina*) en das (*Meles meles*). Tijdens de veldbezoeken zijn echter geen individuen of sporen van deze soorten waargenomen. Aanwezigheid is derhalve niet te verwachten.

Voor wat betreft vleermuizen zijn potentieel bedreigde soorten als de Brandts vleermuis (*Myotis brandtii*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*) tijdens het vleermuisonderzoek niet vastgesteld. Wel is een rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) vastgesteld. Deze is echter enkel vliegend over het plangebied en niet foeragerend waargenomen. Deze soort heeft derhalve geen relatie met het plangebied.

Kreten van de wespandief (*Pernis apivorus*) zijn tijdens de veldbezoeken waargenomen. Een nest van deze in de provincie Utrecht potentieel bedreigde vogelsoort is in het plangebied niet aanwezig. Gezien de kleine omvang van het plangebied, zullen de geplande ruimtelijke ingrepen geen significant effect op deze vogelsoort hebben.

Door middel van de plaatjesmethode is in het plangebied nader onderzoek verricht naar het voorkomen van met name de hazelworm (*Anguis fragilis*). Deze soort is niet waargenomen en derhalve niet aanwezig in het plangebied. Met deze methode kan ook de aanwezigheid van andere reptiel- en amfibiesoorten goed worden onderzocht. Ook deze zijn niet waargenomen en derhalve niet aanwezig in het plangebied. In het plangebied zijn geen (permanent) watervoerende elementen aanwezig. Vissen van de Oranje lijst zijn derhalve niet aanwezig in het plangebied.

Voor wat betreft vlinders is niet te verwachten dat Oranje lijst-soorten in het plangebied aanwezig zijn. Enerzijds komt dit omdat de soorten de laatste tien jaar niet meer zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied (bijv. bruine eikenpage (*Satyrum ilicis*)), anderzijds omdat de waardplanten van deze soorten niet aanwezig zijn in het plangebied (bijv. sleedoornpage (*Thecla betulae*) en koninginpage (*Papilio machaon*)). Ook libellen, sprinkhanen en krekels van de Oranje lijst zijn niet aanwezig in het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt leef- of voortplantingsbiotoop. Het voornemen heeft derhalve geen effect op deze soorten.

6.2.5 De verbindingfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

6.2.5.1 De aanwezigheid van essentiële verbindingen (verbindingen tussen natuurgebieden zoals ecologische verbindingzones, ecodeucten en faunavoorzieningen)

Ecologische verbindingzones verbinden kerngebieden van de EHS en maken barrières als wegen passeerbaar voor flora en fauna. Het Rijk en de provincie hebben hier toe verschillende verbindingen aangewezen.

In navolgende afbeelding is weergegeven dat een faunapassage is beoogd tegen het noordpunt van het plangebied onder de Dribergsestraatweg door. De faunapassage is nog niet gerealiseerd of in voorbereiding, maar staat gepland door de provincie Utrecht geplaatst te worden. Het toetsingscriterium maakt duidelijk dat ook rekening gehouden dient te worden met nog niet gerealiseerde essentiële verbindingen. Deze geplande faunapassage valt hieronder.

Plangebied (rood kader) met aangegeven locatie voor een faunapassage. Deze faunapassage zal door de provincie Utrecht gerealiseerd worden en is in de huidige situatie nog niet gerealiseerd.

In het plangebied is reeds bebouwing en menselijke activiteit aanwezig. In de nieuwe situatie zullen deze elementen nagenoeg gelijk blijven. Er zullen bomen gekapt worden, maar afgaande op de ontwerptekening zal de strook van bomen aan de westzijde van het plangebied behouden blijven. Uit de ontwerptekening blijkt verder dat het plangebied zijn groene karakter zal behouden. Verschillende soorten dieren zullen derhalve door de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen zich niet meer belemmerd voelen om gebruik te maken van de faunapassage dan in de huidige situatie het geval zal zijn. De beoogde ruimtelijke ontwikkelingen zullen er niet voor zorgen dan de geplande ecologische verbindingzone niet meer gerealiseerd kan worden dan wel zijn functie verliest.

6.2.5.2 De aanwezigheid van essentiële verbindingen (foerageer- en migratieroutes, corridors, e.d.)

Dit zijn verbindingen/routes, die binnen kerngebieden van de EHS liggen of aan de rand daarvan. Dieren gebruiken ze om van rust- naar foerageerplaats te komen en onder meer voor seizoenmigratie. Te denken valt aan bijvoorbeeld wildwissels of bomenlanen voor vleermuizen.

In hoofdstuk 4 van dit rapport zijn de resultaten van het vleermuisonderzoek voor dit plangebied uiteengezet. Hieruit komt naar voren dat er een vliegroute van de gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig is. Ondanks dat op het terrein woningen worden gerealiseerd waarbij de kap van bomen niet is uitgesloten blijft de lijnvormige structuur in het landschap behouden. De bomen langs de Sterkenburgerlaan blijven immers behouden. Daarnaast voorziet het plan in het behoud van een deel van het

groen aan deze zijde van het plangebied. Derhalve is een effect op de vliegroute niet te verwachten.

Andere mogelijke corridors zijn watergangen. In het plangebied is geen sprake van een doorlopende watergang. Wel is aan de oostkant van het plangebied open water aanwezig. Dit water loopt echter niet door buiten het plangebied. De beoogde ruimtelijke ingrepen zullen dit open water ook niet aantasten. Derhalve kunnen voor wat betreft dit toetsingscriterium de geplande ruimtelijke ontwikkelingen doorgang vinden.

6.2.6 Behoud van oppervlakte

Op navolgende afbeelding A is te zien dat geen van de nieuw te bouwen woningen of percelen gepland zijn in de huidige EHS. Bij de realisatie van het plan betekent dit, dat er geen werkzaamheden in de EHS zullen plaatsvinden. Er is om die reden geen sprake van een significante vermindering van oppervlakte. Het toetsingscriterium staat derhalve de ruimtelijke ontwikkeling niet in de weg.

Plankaart met ligging van de nieuw te realiseren woningen en ligging van de EHS.

6.2.7 Behoud van samenhang

Dit criterium hangt nauw samen met de elementen van robuustheid, aaneengeslotenheid en de aanwezigheid van essentiële verbindingen (zoals corridors en ecoducten). Er is geen sprake van aantasting van de EHS. Derhalve gaat de robuustheid en aaneengeslotenheid van de EHS eveneens niet achteruit. Aangezien het plangebied in de

nieuwe situatie zijn groene karakter behoudt en essentiële verbindingen behouden blijven, gaat de kwaliteit van aanwezige essentiële verbindingen niet achteruit. Derhalve kan worden geconcludeerd dat met de beoogde plannen de reeds aanwezige samenhang van essentiële natuurelementen niet achteruitgaat.

7 Conclusie en advies

7.1 Nader onderzoek beschermde soorten

7.1.1 Ontheffing Flora- en faunawet

In het plangebied zijn één kraamverblijfplaats, vijf zomerverblijfplaatsen en drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) aangetroffen. De kraamverblijfplaats, alle zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats zijn aanwezig in de villa. De twee overige paarverblijfplaatsen zijn aanwezig in het schoolgebouw. Aangezien het schoolgebouw gesloopt zal worden, gaan de verblijfplaatsen aldaar verloren. Er is dan zeer waarschijnlijk sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Om deze overtreding te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen en een ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Als geen mitigerende maatregelen worden getroffen, kunnen in de ontheffing maatregelen worden opgelegd.

De villa is inmiddels grotendeels gerestaureerd. Mitigatie van de aanwezige verblijfplaatsen in de villa en de bijbehorende noodzakelijke ontheffing Flora- en faunawet zijn niet noodzakelijk als aan onderstaande voorwaarden wordt voldaan.

- Werkzaamheden aan de gevelbetimmering mogen niet plaatsvinden;
- Tijdens donkerte mag geen (bouw)verlichting op de villa of naar boven gericht zijn. Dit betekent dus ook dat in de uiteindelijke situatie de villa in zijn geheel niet met sierverlichting uitgelicht mag worden. Vleermuizen zijn erg gevoelig voor verlichting, met name als dit gericht wordt op of nabij een ingang van een verblijfplaats. Indien verlichting op de villa gericht zal worden, is de kans zeer groot dat verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de villa hun functionaliteit verliezen. In dat geval is mogelijk sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet. De volgende verlichting tegen de villa is wel toegestaan:
 - Buitenverlichting waarbij de lichtbundel enkel naar beneden wordt gericht; én
 - Deze buitenverlichting niet hoger dan 3 meter hoog hangt ;
- Als steigers tegen de villa worden geplaatst dient minimaal 3 meter ruimte tussen de gevelbetimmering en de steigers aanwezig te zijn, zodat vleermuizen zonder problemen uit kunnen vliegen;
- Overige obstakels (palen, doeken, et cetera) dienen op een minimale afstand van 3 meter van de gevelbetimmering geplaatst te worden.

Indien niet aan bovenstaande voorwaarden voldaan kan worden, dient een ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd te worden, alvorens de activiteiten plaats zullen vinden.

In het plangebied is een essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Aangezien het grootste deel van de bomen behouden blijven en het plangebied zijn groene karakter niet verliest, is een negatief effect op deze vliegroute niet te verwachten. Derhalve is een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet hiervoor niet aan de orde.

In het plangebied zijn geen (essentiële elementen van) boomarter, eekhoorn en reptielen aangetroffen. Voor deze soorten is een ontheffing Flora- en faunawet niet aan de orde.

7.1.2 Mitigerende maatregelen

De mitigerende maatregelen voor de gewone dwergvleermuis bestaan uit tijdelijke en permanente voorzieningen en het ongeschikt maken van de huidige bebouwing voorafgaand aan de sloop. De permanente voorzieningen zijn verblijfplaatsen die geïntegreerd worden in de nieuwbouw. De tijdelijke voorzieningen zijn verblijfplaatsen die buiten het schoolgebouw worden opgehangen om de tijd te overbruggen tussen het in onbruik raken van de huidige verblijfplaatsen en de realisatie van de nieuwe permanente verblijfplaatsen.

Voor tijdelijke voorzieningen dienen 8 vleermuiskasten te worden opgehangen met minimale afmetingen van 51 x 16,5 x 78 centimeter. Deze verblijfplaatsen moeten:

- binnen het kerngebied van de groep, en dan zo mogelijk binnen 100 meter, eventueel binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst en dit buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;
- verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen);
- een locatie hebben die gelijk of beter van kwaliteit is aan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte (bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte), aanvliegroute en vrije vliegruimte. Ook mag de lichtintensiteit, hoeveelheid verstoring en bereikbaarheid van predatoren niet hoger zijn;
- bij voorkeur aan gebouwen geplaatst worden, bij uitzondering aan bomen;
- moeten tijdig worden opgehangen. In het geval van paarverblijfplaatsen dient dit minimaal 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen te gebeuren (dus ophangen tussen 15 oktober en 31 januari).

Naast het ophangen van tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen, dient het schoolgebouw voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis. Dit is om te voorkomen dat tijdens de sloop toch nog gewone dwergvleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn, ondanks de opgehangen vleermuiskasten. Er zijn verschillende manieren om gebouwen ongeschikt te maken voor vleermuizen, maar elke keer dient ter plekke beoordeeld te worden wat de beste methode is.

Indien een ontheffing Flora- en faunawet wordt verleend is een voorwaarde dat een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld waarin concreet de handelingen tijdens het ongeschikt maken, de sloop en de nieuwbouw met betrekking tot de gewone dwergvleermuis beschreven worden.

Voor permanente voorzieningen dienen 8 inbouwkasten in de nieuwbouw gerealiseerd te worden. Deze verblijfplaatsen moeten:

- een vergelijkbare spreiding in het gebouw hebben als de oorspronkelijke verblijfplaatsen;
- zo veel mogelijk dezelfde eigenschappen hebben als de oorspronkelijke verblijfplaatsen;
- verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen);
- van een met de oorspronkelijke verblijfplaats vergelijkbare materiaal soort en volume zijn met een vergelijkbare bufferwaarde wat betreft opwarmen en afkoelen;

- een locatie hebben die gelijk of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte (op minimaal 3 meter hoogte), aanvliegeroute en vrije vliegruimte. Ook mag de lichtintensiteit, hoeveelheid verstoring en bereikbaarheid van predatoren niet hoger zijn. Net als bij de villa is hier ook weer van belang dat geen kunstmatig licht op of nabij de nieuwe verblijfplaatsen wordt gericht. Globaal wordt aangehouden dat een lichtbundel van kunstmatige verlichting minimaal twee à drie meter verwijderd moet zijn van een invliegopening naar een nieuw aan te leggen permanente verblijfplaats voor een gewone dwergvleermuis.

Vanaf nu tot aan de oplevering van de nieuwbouw dienen een aantal stappen genomen te worden om voor wat betreft de vleermuizen overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen:

- ophangen tijdelijke vleermuiskasten;
- aanvragen ontheffing Flora- en faunawet;
- opstellen ecologisch werkprotocol sloop en nieuwbouw;
- te slopen bebouwing ongeschikt maken voor gewone dwergvleermuis;
- realiseren permanente vleermuisvoorzieningen.

7.2 Boswet

In dit geval wordt uitgegaan van het worst case-scenario dat ten zuiden van de te slopen bebouwing in het plangebied (dit terrein is niet in gebruik als tuin of erf en valt buiten de bebouwde kom Boswet) meer dan 1.000 m² aan boomoppervlakte gekapt gaat worden. Vanuit de Boswet dient dan minimaal één maand voor de kap een kapmelding bij de RVO ingediend te worden. Ook moet binnen drie jaar een gelijk boomoppervlakte met nieuwe bomen herplant worden. Het nieuwe bestemmingsplan geeft voldoende mogelijkheden om dit binnen het plangebied te realiseren. Daarom staat de Boswet de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

7.3 Nee, tenzij-onderzoek Ecologische Hoofdstructuur

Met de beoogde plannen is géén sprake van significante vermindering van de oppervlakte van natuur binnen de EHS. Uit de effectenbeoordeling volgt dat geen van de toetsingsaspecten de uitvoering van de werkzaamheden of het plan in de weg staat.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Dietz, C. Von Helversen, O. en Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, versie 1.1. Zwolle.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 25 maart 2013. www.gegevensautoriteit-natuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl.

Websites:

- ehs-wijzer.provincie-utrecht.nl
- webkaart.provincie-utrecht.nl
- www.provincie-utrecht.nl
- www.buienradar.nl
- www.knmi.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.rvo.nl
- www.telmee.nl
- www.vleermuis.net
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.zoogdiervereniging.nl